

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 1112

Warszawa, 19 czerwca 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Marka Balta.

(-) Romuald Ajchler; (-) Leszek Aleksandrak; (-) Marek Balt; (-) Anna Bańkowska; (-) Jacek Czerniak; (-) Tomasz Garbowski; (-) Dariusz Joński; (-) Ryszard Kalisz; (-) Tomasz Kamiński; (-) Krystyna Łybacka; (-) Zbigniew Matuszczak; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Cezary Olejniczak; (-) Artur Ostrowski; (-) Stanisława Prządka; (-) Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Jerzy Wenderlich; (-) Bogusław Wontor; (-) Stanisław Wziątek; (-) Zbyszek Zaborowski; (-) Ryszard Zbrzyzny.

Ustawa
z dnia 2012 r.
o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych

Art. 1.

W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, Nr 144, poz. 853) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Ustawa określa zasady zakładania i funkcjonowania cmentarzy, zasady i sposoby postępowania ze zwłokami, szczątkami i prochami ludzkimi, dokonywania ich pochówku oraz zasady przechowywania prochów ludzkich przez osoby fizyczne.

2) po art. 1 dodaje się art. 1a – 1b w brzmieniu:

„Art. 1a. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) zwłoki - ciało osoby zmarłej, w związku z której śmiercią wystawiono akt stanu cywilnego,
- 2) szczątki - pozostałości zwłok ludzkich lub ich części odłączone od całości, w tym wydobyte z miejsca ich położenia,
- 3) prochy - prochy powstałe w wyniku skremowania zwłok lub szczątków.
- 4) cmentarz - obszar służący do pochówku zwłok, szczątków lub prochów, w grobach, kolumbariach lub poprzez rozsypanie na polach pamięci,
- 5) grób ziemny - grób stanowiący dół nie murowany, do którego chowa się trumnę ze zwłokami lub szczątkami lub urny z prochami i zasypuje ziemią,
- 6) grób ziemny zbiorowy - grób ziemny służący do pochowania więcej niż jednej trumny ze zwłokami lub szczątkami lub urny z prochami,
- 7) grób murowany - grób stanowiący dół, którego boki są murowane do poziomu gruntu, do którego chowa się trumnę ze zwłokami lub szczątkami, dopuszcza się pochowanie wielu urn z prochami, a nad trumną lub urną zakłada się sklepienie,
- 8) grób murowany zbiorowy - grób murowany służący do pochowania więcej niż jednej trumny ze zwłokami lub szczątkami lub urn z prochami,
- 9) grób urnowy - grób ziemny lub murowany przeznaczony wyłącznie do chowania urny lub urn,

- 10) katakumby - pomieszczenie podziemne posiadające nisze w ścianach służące do pochowania zwłok, szczątków lub prochów w trumnach lub urnach,
- 11) kolumbarium – budowla z niszami przeznaczona do składania urn.
- 12) pole pamięci – miejsce niezabudowane, usytuowane na terenie cmentarza, wolne od grobów, kolumbariów lub katakumb, służące do rozsypywania prochów,
- 13) trumna – skrzynia, w której chowa się zwłoki lub szczątki,
- 14) urna - zamykane naczynie służące do umieszczenia prochów,
- 15) kostnica - budynek lub jego część służąca do przechowywania i przygotowywania zwłok lub szczątków do pochówku.
- 16) prosekorium - budynek lub jego część posiadający salę sekcijną oraz infrastrukturę służącą do przechowywania i przygotowywania zwłok lub szczątków do pochówku,
- 17) dom przedpogrzebowy - kompleks budynków, budynek lub część budynku posiadający w szczególności kostnicę i salę służącą do przeprowadzania ceremonii pogrzebowych,
- 18) krematorium - budynek lub jego część, wyposażony w urządzenia służące do kremacji zwłok lub szczątków,
- 19) balsamowanie zwłok - utrwalanie zwłok mające na celu powstrzymanie lub spowolnienie ich rozkładu,
- 20) pochowanie - złożenie zwłok, szczątków lub prochów, w grobach, katakumbach, kolumbariach, rozsypianie na polach pamięci lub zatopienie w morzu,
- 21) dochowanie - umieszczenie zwłok, szczątków lub prochów w grobie lub niszy, w którym złożono już przynajmniej jedno zwłoki, szczątki lub prochy,
- 22) ekshumacja - wydobycie z grobu zwłok, szczątków lub prochów, i ich ponowne pochowanie, w tym samym lub innym grobie.

Art. 1b.

1. Zakładanie i rozszerzanie cmentarzy komunalnych należy do zadań własnych gmin.
2. O założeniu lub rozszerzeniu cmentarza komunalnego decyduje rada gminy, a w miastach na prawach powiatu rada miasta, po uzyskaniu zgody właściwego państwowego inspektora sanitarnego.
3. Właściwe władze kościoła lub innego związku wyznaniowego decydują o założeniu lub rozszerzeniu cmentarza wyznaniowego, które może nastąpić na terenie przeznaczonym na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu zgody właściwego państwowego inspektora sanitarnego.
4. O zamknięciu cmentarza komunalnego decyduje właściwa rada gminy lub rada miasta po zasięgnięciu opinii właściwego państwowego inspektora sanitarnego.

5. O zamknięciu cmentarza wyznaniowego decyduje właściwa władza kościoła lub innego związku wyznaniowego, po zasięgnięciu opinii właściwego państwowego inspektora sanitarnego.”

3) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Art. 6a. Groby: ziemne, murowane, urnowe, a także kolumbaria oraz pola pamięci mogą znajdować się wyłącznie na cmentarzach.”

4) art. 7 otrzymuje brzmienie:

- „ 1. Grób ziemny nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem 20 lat.
2. Ust. 1 nie stosuje się w przypadku grobu ziemnego wieloosobowego.
3. Ust. 1 nie stosuje się w przypadku dochowania do grobu, w którym pochowano urnę lub urny.
4. Po upływie 20 lat ponowne użycie grobu ziemnego pojedynczego nie może nastąpić, jeżeli właściciel lub współwłaściciel prawa do grobu zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę, przewidzianą za pochowanie zwłok. Zastrzeżenie to ma skutek na dalsze 20 lat i może być odnowione.
5. Przepisy ust. 1 i 4 nie mają zastosowania do pochowania w grobach murowanych, przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby.
6. Przepisów ust. 1 i 4 nie mają zastosowania do pochowania w grobach urnowych przeznaczonych do pomieszczenia więcej niż jednej urny.
7. Ust. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 stosuje się odpowiednio do kolumbariów i katakumb.
8. Dozwolone są umowy, przedłużające termin, przed upływem którego nie można użyć grobu do ponownego pochowania.
9. Niezależnie od przepisów ust. 1 - 8 zabronione jest użycie do ponownego pochowania grobów, mających wartość pamiątek historycznych, ze względu na swą dawność lub osoby, które są w nich pochowane, lub zdarzenia z którymi mają związek albo wartość artystyczną”
10. W istniejących grobach murowanych dopuszcza się chowanie zwłok osób zmarłych w ciągu 20 lat od wydania decyzji o zamknięciu cmentarza. Przy zmianie przeznaczenia terenu cmentarnego przepis art. 6 ust. 7 ma zastosowanie również do zwłok i urn z prochami pochowanych w tym dwudziestoletnim okresie.”

5) w art. 8 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Prawo to służy, obok osoby określonej w ust. 3, także jej bliskim, to jest małżonkowi, z wyjątkiem małżonka separowanego, osobie pozostającej w trwałym wspólnym pożyciu, wstępnym, zstępnym, rodzeństwu i przysposobionym.”

6) art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Zwłoki i szczątki ludzkie mogą być przechowywane jedynie w kostnicach, prosektorjach lub domach pogrzebowych.

7) w art. 10 po ust. 1 dodaje się ust. 1a-1f w brzmieniu:

„1a. Zwłoki lub szczątki chowa się w trumnach.

1b. Prochy chowa się albo przechowuje w urnach.

1c. Prawo pochowania zwłok lub prochów ludzkich albo przechowywania urny z prochami mają osoby najbliższe wobec osoby zmarłej, a mianowicie:

1) małżonek (ka), o ile nie pozostawał(a) z nią w separacji bezpośrednio przed śmiercią,

2) osoba, która pozostawała w faktycznym, trwałym wspólnym pożyciu bezpośrednio przed jej śmiercią,

3) krewni zstępni,

4) przysposobieni,

5) krewni wstępni,

6) krewni boczni do czwartej linii pokrewieństwa,

7) powinowaci w linii prostej do pierwszego stopnia.

1d. Prawo pochowania osób wojskowych zmarłych w czynnej służbie wojskowej przysługuje właściwym organom wojskowym w myśl przepisów wojskowych.

1e. Prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym.

1f. Prawo pochowania zwłok przysługuje również osobom, które dobrowolnie się do tego zobowiązują.”.

8) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwłoki i szczątki mogą być pochowane przez złożenie w grobach ziemnych, w grobach murowanych, kolumbariach lub katakumbach oraz zatopienie w morzu.

2. Prochy mogą być pochowane przez złożenie w grobach ziemnych, w grobach murowanych, w grobach urnowych, katakumbach, kolumbariach, rozsypanie na polach pamięci lub zatopienie w morzu.

3. Prochy mogą być przechowywane przez osobę najbliższą wobec osoby zmarłej z zastrzeżeniem wymogów określonych w niniejszej ustawie.

4. Zatopienie w morzu, o którym mowa w ust. 1, może być dokonane tylko w przypadku osób zmarłych na okrętach będących na pełnym morzu i nastąpić zgodnie ze zwyczajem morskim. W przypadku gdy okręt może w przeciągu 24 godzin przybyć do portu objętego programem podróży, należy zwłoki przewieźć na ląd i pochować.

5. Wyjątki od przepisów ust. 4 mogą być czynione przez kapitana okrętu z uwzględnieniem wskazań sanitarnych i wojskowych, jeżeli chodzi o okręty wojenne lub inne używane do celów wojskowych.
6. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wyjątki od zasad ustalonych w niniejszym artykule oraz ustali szczegółowy sposób stosowania przepisów niniejszej ustawy do tych wyjątków.”

9) po art. 12 dodaje się art. 12 a – 12c w brzmieniu:

„Art. 12a.

1. Prochy przechowuje się wyłącznie w trwale zamkniętych urnach.
2. Prawo do przechowywania prochów osoby zmarłej przysługuje osobom najbliższym wobec niej, zgodnie z porządkiem określonym art. 10 ust. 1c pkt 1-7.
3. Prochy mogą być przechowywane jedynie w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej
4. Prochy przechowuje się w sposób gwarantujący poszanowanie godności osoby zmarłej, w szczególności integralność prochów zmarłego i nienaruszalność urny, jak również ochronę życia i zdrowia ludzkiego oraz moralności publicznej.
5. Zabronione jest przechowywanie prochów ludzkich w szczególności:
 - 1) w miejscach służących do przechowywania odpadów,
 - 2) w łazienkach, w toaletach, w ustępach,
 - 3) w pomieszczeniach kuchennych, w spiżarniach,
 - 4) w piwnicach, w garażach i pomieszczeniach magazynowych,
 - 5) w pomieszczeniach przeznaczonych dla dzieci do ukończenia 13. roku życia na cele sypialne, edukacyjne lub rekreacyjne,
 - 6) w miejscach znajdujących z się w pobliżu legowisk zwierząt.
6. Przed przyjęciem prochów na przechowanie osoba uprawniona składa właściwemu ze względu na jej miejsce zamieszkania powiatowemu inspektorowi sanitarnemu pisemne oświadczenie o: zamiarze przyjęcia urny z prochami danej osoby, miejscu i warunkach, w jakich urna będzie przechowywana.
7. Osoba, o której mowa w ust. 6, jest zobowiązane poinformować właściwego powiatowego inspektora sanitarnego o zmianie miejsca ich przechowywania. Ust. 3-5 stosuje się odpowiednio.
8. Osoba, o której mowa w ust.6, może zdecydować o pochowaniu przechowywanych przez siebie prochów zmarłego w każdym czasie. Przed pochowaniem jest zobowiązana powiadomić o tym właściwego inspektora sanitarnego oraz osoby określone w art. 10 ust. 1c pkt 1-7.

9. Osoba, o której mowa w ust. 6, może przekazać innej osobie za jej zgodą prochy zmarłego, zgodnie z porządkiem określony w art. 10 ust 1c pkt. 1-7. Ust. 3-6 stosuje się odpowiednio.
10. W przypadku śmierci osoby, o której mowa w ust. 6, prawo do przechowywania posiadanej przez nią prochów przysługuje osobom, zgodnie z porządkiem określonym w art. 10 ust. 1c pkt. 1-7.

Art. 12b.

1. Właściwy powiatowy inspektor sanitarny w terminie pięciu dni odmawia przyjęcia oświadczenia, którym mowa w art. 12a ust. 4, jeżeli osoba uprawniona nie daje gwarancji zapewnienia warunków przechowywania urny z prochami, o których mowa w art. 12a ust. 3 i 4 odmowa następuje w formie decyzji administracyjnej.
2. Do czasu upływu terminu, o którym mowa w ust. 1 prochy przechowywane są w urnie w kostnicy, prosektorium lub domu pogrzebowym.
3. W przypadku odmowy przyjęcia oświadczenia, którym mowa w art. 12a ust. 5 osoba uprawniona na obowiązek niezwłocznego pochowania urny z prochami.
4. Właściwy powiatowy inspektor sanitarny ma prawo przeprowadzenia kontroli miejsca oraz warunków przechowywania prochów z punktu widzenia spełnienia warunków o których mowa w art. 12a ust. 3-5.
5. W przypadku stwierdzenia niezgodności treści oświadczenia ze stanem faktycznym lub stwierdzenia niespełnienia warunków o których mowa w art. 12 ust. 3-5 właściwy powiatowy inspektor sanitarny wydaje decyzję o natychmiastowym pochowaniu urny z prochami.
6. Właściwy powiatowy inspektor sanitarny prowadzi ewidencję osób przechowujących prochy zmarłych.
7. Minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki jakim winny odpowiadać urny służące do przechowywania prochów ludzkich oraz wzór oświadczenia, o którym mowa w art. 12a ust. 6 oraz zasady prowadzenia ewidencji, o której mowa w ust. 6.

Art. 12c.

1. Otwieranie trumny lub urny po ich zamknięciu jest zabronione.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do otwarcia trumny lub urny w kostnicy, prosektorium lub domu pogrzebowym albo w przypadku rozsypania prochów na polu pamięci.
3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku dokonania balsamacji zwłok lub dokonania kremacji znajdujących się w niej zwłok lub szczątków ludzkich.
4. Otwarcie trumny lub urny może również nastąpić na podstawie decyzji właściwego prokuratora, w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że przyczyną zgonu było przestępstwo.”

10) Uchyła się art. 16.

11) Art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. Kto narusza przepisy niniejszej ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie podlega karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”

12) W art. 20 w ust. 1 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) wymagania, jakim muszą odpowiadać pola pamięci”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Ustawa z 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 z późn. zm.) w dotychczasowym brzmieniu jest anachroniczna i zawiera bardzo poważne luki prawne, wręcz przemilczenia ustawodawcy. Została uchwalona w okresie Polski Ludowej, ale w zasadniczej treści opiera się ona na postanowieniach ustawy z 17 marca 1932 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyn zgonu (Dz. U. Nr 35, poz. 359 z późn. zm.). Pod względem aksjologicznym odwołuje się do zasad pochówku funkcjonujących w Kościele katolickim i to jeszcze przed Soborem Watykańskim II. Nie odpowiada ona obecnie aspiracjom znacznej części polskiego społeczeństwa oraz potrzebom przedsiębiorców branży funeralnej. W szczególności ustawa z 1959 r. nie uwzględnia w szerszym zakresie odmiennych od tradycyjnie chrześcijańskich form pochówku, zwłaszcza możliwości rozsypania prochów zmarłego, czy przechowywania prochów przez osobę najbliższą w domu (mieszkanu). Kremacja zwłok jest powszechnie stosowana w buddyzmie i hinduizmie. Kremację także akceptuje większość kościołów protestanckich.

Projekt ustawy zmierza do urzeczywistnienia wolności sumienia i wyznania w zakresie formy pochówku w zgodzie z takimi wartościami jak: poszanowanie godności zmarłego, ochrona zdrowia i moralności publicznej. Ustawa z 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 Nr 231, poz. 1965 z późn. zm.) w art. 2 pkt 12 gwarantuje każdemu prawo do otrzymania pochówku zgodnie z wyznawanymi zasadami religijnymi oraz przekonaniem w sprawach religii.

W Polsce, szczególnie w ostatnich latach, postępują procesy laicyzacji a zarazem indywidualizacji postaw w sprawach religijnych. Według Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego w 2010 r. na niedzielnej mszę świętą uczęszczało w skali kraju średnio 41% katolików.¹ Zgodnie z ustaleniami Głównego Urzędu Statystycznego liczbę osób pozostających poza kościołami i innymi związkami wyznaniowymi można szacować na ponad 3 mln.² Liczba ta w ostatnich latach zdaje się wzrastać.³

Proponowana nowelizacja ma przede wszystkim umożliwić osobom różnych wierzeń i przekonań światopoglądowych realizację w szerszym zakresie form uczczenia pamięci zmarłych zgodnie z własnym wyborem, ale w granicach obowiązującego prawa. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w związku z upływem 67 lat od zakończenia II wojny światowej w Polsce zapewne wygasła już trauma społeczna związana z masowym paleniem zwłok osób zamordowanych w hitlerowskich obozach zagłady i obozach koncentracyjnych.

Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej w art. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych proponuje się określenie jej przedmiotu. W proponowanym art. 1a proponuje się zamieszczenie legalnych definicji terminów występujących w ustawie o cmentarzach i

¹ <http://www.iskk.pl/index.php?view=article&catid=38:kosciol-w-polsce&id=154:dominicanes-i-communicantes-2010&format=pdf>

² Zob. *Wyznania religijne, stowarzyszenia narodowościowe i etniczne w Polsce 2003-2005*, red. G. Gudaszewski, Warszawa 2007, s. 15.

³ Por. *Wyznania religijne, stowarzyszenia narodowościowe i etniczne w Polsce 2003-2005*, red. G. Gudaszewski, M. Chmielewski, Warszawa 2010, s. 15.

chowaniu zmarłych oraz w aktach wykonawczych wydanych na jej podstawie. Celem tej propozycji jest m.in. ustalenie minimalnych ustawowych standardów dotyczących problematyki funeralnej. Propozycja art. 1b wynika z konieczności uwzględnienia pluralizmu wspólnot religijnych we współczesnej Polsce. Są to nie tylko kościoły chrześcijańskie, ale także inne konfesje nie posługujące się w swych nazwach terminem „kościół”.

Proponowana treść art. 6a ma zagwarantować, iż pewne formy pochówku będą realizowane tylko i wyłącznie na cmentarzach. Analogicznie propozycja dotycząca treści art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych zmierza do prawnego zagwarantowania, że zwłoki i szczątki ludzkie będą przechowywane w ściśle określonych, przygotowanych do tego miejscach zwłaszcza ze względu na konieczność ochrony zdrowia publicznego oraz poszanowanie godności osoby zmarłej.

Propozycja dotycząca nadania nowej treści art. 7 zmierza do uwzględnienia różnych form pochówku zmarłych (zwłok, czy szczątków w trumnach, prochów w urnach) a także precyzuje zasady ponownego użycia miejsca grzebalnego. Propozycja zmierza także to zapewnienia nienaruszalności grobów zgodnie z wolą osób uprawnionych. Proponuje się także uregulowanie (częściowe) zasad pobierania opłat cmentarnych.

Postulaty dotyczące nowego brzmienia art. 8 ust. 4 oraz dodania art. 10 ust. 1a mają na celu uwzględnienie zmian zachodzących w sferze życia społecznego, a wyrażających się w coraz większej liczbie związków faktycznych (konkubinatów) heteroseksualnych i homoseksualnych. Prawo nie może ignorować tego coraz szerszego zjawiska społecznego. Projekt daje pierwszeństwo osobom pozostającym w trwałym wspólnym pożyciu, a w ramach tej kategorii – małżonkom, zgodnie konstytucyjną zasadą ochrony małżeństwa i rodziny. Kryterium najważniejszym przy nabyciu uprawnień związanych z pochówkiem powinna być rzeczywista więź, nie tylko formalna, łącząca zainteresowane osoby. W przypadku konieczności wykazania istnienia faktycznego wspólnego pożycia można odwołać się do takich okoliczności jak: meldunek pod tym samym adresem, posiadanie wspólnego rachunku bankowego, czy polisy ubezpieczeniowej, współwłasność mieszkania lub samochodu czy zwłaszcza wspólne zaciągnięcie kredytu (pożyczki). W ostateczności kwestię wspomnianą jest kompetentny rozstrzygnąć sąd na podstawie art. 189 Kpc.

Nowe art. 12a-12b regulują bezpośrednio kwestię przechowywania prochów osoby zmarłej przez osobę jej bliską w miejscu zamieszkania (w domu, w mieszkaniu). Przewiduje się gwarancje dla poszanowania godności zmarłego oraz zdrowia i moralności publicznej. Prochy mogą być przechowywane tylko w zamkniętej w sposób trwały urnie, przewiduje się obowiązek informowania państwowego inspektora sanitarnego o miejscu przechowywania urny z prochami oraz wprowadza się uprawnienia nadzorcze dla wymienionej organy, a także obowiązek prowadzenia odpowiedniej ewidencji. W art. 12c wprowadza się jednoznaczny zakaz otwierania w miejscu do tego nieprzeznaczonym zarówno trumien jak i urn z prochami. Ochronie prawnej wymienionych wyżej wartości służy także zaostrenie sankcji karnych za czyny stanowiące naruszenie nowelizowanej ustawy.

Nowelizacja ustawy z 31 stycznia 1959 r. o cmentarza i chowaniu zmarłych pociągnie za sobą konieczność odpowiedniej zmiany odpowiednich aktów wykonawczych do jej przepisów lub wydania nowych szczegółowych rozporządzeń. W drodze rozporządzenia

minister właściwy do spraw zdrowia winien określić szczegółowy zasady, zwłaszcza formę, prowadzenia ewidencji osób przechowujących prochy zmarłych w miejscach swego zamieszkania. Powinna być to obowiązkiem właściwych powiatowych inspektorów sanitarnych. Ewidencja powinna być prowadzona w formie elektronicznej oraz tradycyjnych dokumentów. Powinna zawierać dane dotyczące m.in. imienia, nazwiska, numeru PESEL, serii i numeru dokumentu tożsamości, adresu miejsca zamieszkania osoby uprawnionej, stopnia jej osobistej więzi ze zmarłym, zgodnie z pożarkiem określonym art. 8 nowelizowanej ustawy. W ewidencji należy również uwzględnić dane osobowe dotyczące osoby zmarłej, której prochy są przechowywane przez osobę bliską, dane dotyczące miejsca i czasu jej śmierci oraz dane dotyczące miejsca złożenia urny z prochami. Takie same dane powinny znaleźć się w oświadczeniu osoby uprawnionej zamierzającej przyjąć na przechowanie urnę z prochami. Urny służące do przechowywania prochów powinny być wykonane z materiałów trwałych, zapewniających izolację od środowiska zewnętrznego, np. stal nierdzewna, kamień, i być zamknięte w sposób trwały, w szczególności przez zalutowanie wieka itp.

Konieczne jest także określenie przez ministra właściwego do spraw zdrowia standardów, jakim winny odpowiadać tzw. pola pamięci. Winny one znajdować się wyłącznie na cmentarzach. Powinny być wyraźnie wydzielone w celu zapobieżenia ich sprofanowaniu. Część pól pamięci może być wyodrębniona do rozsypania prochów osób, oznaczonych co do tożsamości. Część - mogą to być obszary służące do rozsypania prochów różnych zmarłych w jednym miejscu. W założeniach powinny być to tereny zielone, pozbawione nagrobków, katakumb, kolumbariów. Należy zatem znowelizować rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca służące do pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. Nr 48, poz. 284). W tym akcie należy także uchylić §2 jako zawierający definicje legalne, które mają zostać według projektu zamieszczone w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Konieczna będzie nowelizacja rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2011 r. (Dz. U. Nr 153, poz. 1783 z późn. zm.) w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi. Znowelizowane rozporządzenie powinno uwzględnić możliwość rozsypania skremowanych prochów ludzkich na polach pamięci oraz możliwość przechowywania prochów przez osobę najbliższą w jej miejscu zamieszkania.

Konieczne będzie również znowelizowanie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów (Dz. U. Nr 90, poz. 1013 z późn. zm.), aby uwzględnić możliwość rozsypania prochów zmarłego na polach pamięci.

Zaostrzenie sankcji karnej przewidzianej w art. 18 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych ma na celu zapewnienie realnej egzekucji wymogów sformułowanych w znowelizowanej ustawie. Naruszenia przepisów niniejszej ustawy winny stanowić przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego. Nowelizacja zmierza ponadto do skorelowania wysokości zagrożenia sankcją karną z tytułu naruszenia przepisów rzeczonyj ustawy z postanowieniami rozdziału XXIV Kodeksu karnego, obejmującego przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania oraz z art. 262 § 1 Kk, który kryminalizuje znieważenie zwłok lub prochów ludzkich oraz miejsca spoczynku zmarłego.

Zmiana proponowana w art. 20 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, polegająca na dodaniu w ust. 1 pkt. 5 wynika z wprowadzenia możliwości rozsypywania prochów zmarłych na polach pamięci, a zatem z konieczności szczegółowego określenia wymogów, jakie powinny spełniać wspomniane tereny.

Uchwalenie projektu jako ustawy nie spowoduje wzrostu wydatków budżetu państwa ani uszczuplenia dochodów budżetowych.

Projekt nie był poddany konsultacjom, o których mowa w art. 34 ust 3 zdanie drugie Regulaminu Sejmu.

Wnioskodawcy oświadczają, że projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej (art. 34 ust 2 pkt 7 Regulaminu Sejmu).

Warszawa, 25 czerwca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1609/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Balt)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 i Nr 144, poz. 853). Zmiana dotyczy m.in. określenia przedmiotu ustawy, zamieszczenia definicji legalnych, ustalenia osób mających prawo do pochówku oraz osób, którym przysługuje prawo do pochowania zwłok lub prochów ludzkich albo przechowywania urny z prochami, określenia sposobu pochowania zwłok i szczątków ludzkich, w tym możliwości pochowania prochów przez ich rozsypanie na polach pamięci lub zatopienie w morzu, ustanowienia zasad i trybu przechowywania prochów osoby zmarłej w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej, wprowadzenia zakazu otwierania trumny lub urny po ich zamknięciu, a także określenia odpowiedzialności karnej za naruszenie przepisów ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

Warszawa, 25 czerwca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1610/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu –
czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu
zmarłych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Balt) jest
projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 i Nr 144, poz. 853). Zmiana dotyczy m.in. określenia przedmiotu ustawy, zamieszczenia definicji legalnych, ustalenia osób mających prawo do pochówku oraz osób, którym przysługuje prawo do pochowania zwłok lub prochów ludzkich albo przechowywania urny z prochami, określenia sposobu pochowania zwłok i szczątków ludzkich, w tym możliwości pochowania prochów przez ich rozsypanie na polach pamięci lub zatopienie w morzu, ustanowienia zasad i trybu przechowywania prochów osoby zmarłej w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej, wprowadzenia zakazu otwierania trumny lub urny po ich zamknięciu, a także określenia odpowiedzialności karnej za naruszenie przepisów ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

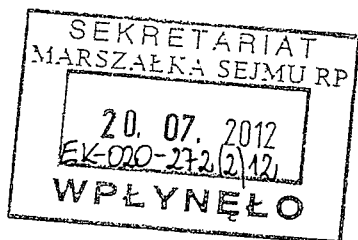
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

Warszawa, dnia 19 lipca 2012 r.

Marek BALT

Posel na Sejm RP

Szanowny Pan

Cezary GRABARCZYK

Wicemarszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo z dnia 30 czerwca 2012 r. nr GMS-WP-O3-165/12 w sprawie potrzeby uzupełnienia uzasadnienia projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych o wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 6 Regulaminu Sejmu poniżej przedstawiam przedmiotowe uzasadnienie.

Nadto na wstępie przedstawiam autopoprawkę do zgłoszonego projektu.

1. Autopoprawka:

W poprawce 8 w art. 12 skreśla się ust. 6.

Uzasadnienie: Obowiązujący dotychczas przepis art. 12 ust. 4, przejmowany, co do zasady przez art. 12 ust. 6 projektu ustawy nasuwa wątpliwości natury konstytucyjnej, gdyż materię o charakterze merytorycznym powierza do uregulowania ministrowi. Zgodnie z art. 92 ust. 2 Konstytucji RP ustawodawca nie może przekazać swoich kompetencji innemu organowi upoważnionemu do wydania rozporządzenia. A z taką sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowym przypadku.

Jeśliby ustawodawca chciał uregulować wyjątki od zasad ustalonych w art. 12, to winien to uczynić wprost w ustawie, a nie upoważniać do tego wymieniony organ (ministra zdrowia).

2. Przedstawienie założeń projektów podstawowych aktów wykonawczych (zgodnie z pismem Pana Marszałka).

1/ Autopoprawka dokonuje wykreślenia w art. 12 ust. 6, wskutek, czego po nowelizacji art. 12 nie będzie zawierał delegacji, stąd przedstawienie założeń rozporządzenia stało się bezprzedmiotowe;

2/ Wprowadzenie do ustawy nowego art. 12 b, a w szczególności ust. 7 upoważniającego ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia w drodze rozporządzenia m.in. szczegółowych warunków, jakim winny odpowiadać urny służące do przechowywania prochów ludzkich, pociągnie za sobą konieczność odpowiedniej zmiany obowiązujących przepisów wykonawczych lub wydania nowych.

W drodze rozporządzenia wymieniony minister, winien określić szczegółowe zasady, zwłaszcza formę, prowadzenia ewidencji osób przechowujących prochy zmarłych w miejscach swojego zamieszkania. Byłby to obowiązek właściwych powiatowych inspektorów

sanitarnych. Ewidencja powinna być prowadzona w formie elektronicznej oraz tradycyjnych dokumentów. Powinna zawierać dane dotyczące m. in. Imienia, nazwiska, numeru PESEL, serii i numeru dokumentu tożsamości, adresu miejsca zamieszkania osoby uprawnionej, stopnia jej osobistej więzi ze zmarłym, zgodnie z zasadami określonymi w art. 8 nowelizowanej ustawy. W ewidencji należy również uwzględnić dane osobowe dotyczące osoby zmarłej, której prochy są przechowywane przez osobę bliską, dane dotyczące miejsca i czasu jej śmierci oraz dane dotyczące miejsca złożenia urny z prochami. Takie same dane, powinny znaleźć się w oświadczeniu osoby uprawnionej, zamierzającej przyjąć na przechowanie urnę z prochami. Urny służące do przechowywania prochów ,powinny być wykonane z materiałów trwałych, zapewniających izolację od środowiska zewnętrznego, np. stali nierdzewnej, kamienia i być zamknięte w sposób trwały, w szczególności przez zalutowanie wieka itp. Nadto równolegle konieczna będzie nowelizacja rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. (Dz. U. Nr 153, poz. 1783, z późn. zm.) w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, uwzględniająca możliwość przechowywania prochów przez osobę najbliższą w jej miejscu zamieszkania.

3/ Nowelizacja poszerza w art. 20 ust. 1 pkt 5 o delegację dla ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, do określenia w drodze rozporządzenia także wymagań, jakim muszą odpowiadać pola pamięci. Pola te winny znajdować się wyłącznie na cmentarzach. Powinny być wyraźnie wydzielone w celu zapobieżenia ich sprofanowaniu. Część pól pamięci może być wyodrębniona do rozsypania prochów danych osób, oznaczonych ,co do tożsamości. Część pól pamięci mogą stanowić obszary służące do rozsypania prochów różnych zmarłych w jednym miejscu. W założeniach powinny, być to tereny zielone, pozbawione nagrobków, katakumb, kolumbariów.

W związku z powyższym należy znowelizować rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać, cmentarze, groby i inne miejsca do pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. Nr 48, poz. 284). W akcie, tym należy uchylić par. 2 jako zawierający definicje legalne, które mają wg projektu nowelizacji być zamieszczone w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Nadto konieczna będzie też nowelizacja rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. Nr153, poz. 1783, z późn. zm.). Znowelizowane rozporządzenie winno ,uwzględniać m.in. możliwość rozsypania skremowanych prochów ludzkich na polach pamięci.

Wreszcie konieczna będzie nowelizacja rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów (Dz.

U. Nr 90, poz. 1013, z późn. zm.), aby uwzględnić możliwość rozsypania prochów zmarłego na polach pamięci.

Z wyrazami szacunku

Warszawa, 27 lipca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1958/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Balt), w wersji
uwzględniającej autopoprawkę

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 i Nr 144, poz. 853). Zmiana dotyczy m.in. określenia przedmiotu ustawy, zamieszczenia definicji legalnych, ustalenia osób mających prawo do pochówku oraz osób, którym przysługuje prawo do pochowania zwłok lub prochów ludzkich albo przechowywania urny z prochami, określenia sposobu pochowania zwłok i szczątków ludzkich, w tym możliwości pochowania prochów przez ich rozsypanie na polach pamięci lub zatopienie w morzu, ustanowienia zasad i trybu przechowywania prochów osoby zmarłej w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej, wprowadzenia zakazu otwierania trumny lub urny po ich zamknięciu, a także określenia odpowiedzialności karnej za naruszenie przepisów ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, w wersji uwzględniającej autopoprawkę, nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

Warszawa, 27 lipca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1974/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu –
czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu
zmarłych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Balt), w wersji
uwzględniającej autopoprawkę, jest projektem ustawy wykonującej prawo
Unii Europejskiej

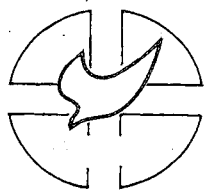
Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 i Nr 144, poz. 853). Zmiana dotyczy m.in. określenia przedmiotu ustawy, zamieszczenia definicji legalnych, ustalenia osób mających prawo do pochówku oraz osób, którym przysługuje prawo do pochowania zwłok lub prochów ludzkich albo przechowywania urny z prochami, określenia sposobu pochowania zwłok i szczątków ludzkich, w tym możliwości pochowania prochów przez ich rozsypanie na polach pamięci lub zatopienie w morzu, ustanowienia zasad i trybu przechowywania prochów osoby zmarłej w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej, wprowadzenia zakazu otwierania trumny lub urny po ich zamknięciu, a także określenia odpowiedzialności karnej za naruszenie przepisów ustawy i rozporządzeń wydanych na jej podstawie.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, w wersji uwzględniającej autopoprawkę, **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Zbigniew Wrona

Kościół Zielonoświątkowy

NACZELNA RADA KOŚCIOŁA

US/169/12

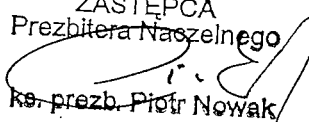
Warszawa, dnia 4 lipca 2012 r.

Szef Kancelarii Sejmu
WARSZAWA

Szanowny Pan
Lech Czapla

Dot.: poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

W nawiązaniu do pisma z dnia 28 czerwca 2012 r. nr GMS-WP-173-199/12 w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, Naczelna Rada Kościoła Zielonoświątkowego informuje, że nie wnosi uwag do ww. projektu.

ZASTĘPCA
Prezbitera Naczelnego

ks. prezb. Piotr Nowak

KONTO OGÓLNOKOŚCIELNE:
BZ WBK S.A. 10 O/Warszawa
87 1090 2574 0000 0006
4400 1241

Ul. Sienna 68/70
00-825 WARSZAWA, POLAND
e-mail: nrk@kz.pl
www.kz.pl

NIP: 527-15-38-636
REGON: 006734223

(48) 22 624 85 75
FAX (48) 22 595 18 20

Felicjanów, dn. 4, IX.2012 r.

Pan Minister Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu R. P.

w Warszawie

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 07 09. 2012

Szanowny Panie Ministrze.

W imieniu Kościoła Katolickiego Mariawitów w RP niżej zgłaszam uwagi do projektu zmian ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Projekt ten otrzymałam przy piśmie z dnia 28.VI.2012 r nr GMS-WP-173-199/12. Mam nadzieję ,że tym samym Kościół nasz przyczyni się do powstania nowoczesnego i prawidłowego uregulowania tych problemów.

Na wstępie pragnę podnieść istotną kwestię. Ustawa regulująca te materie została wydana w 1959 r w określonej sytuacji społecznej. Mimo późniejszych zmian ustawy należy pamiętać ,że w czasach uchwalania jej przez Sejm inna była sytuacja formalno-prawna wyznań w Polsce. Obecnie po podpisaniu przez Polskę konkordatu i uchwaleniu przez Sejm RP ustaw regulujących byt prawny wyznań w RP warto rozważyć podkreślenie w noweli ustawowej faktu ,że obowiązuje ona powszechnie i bez wyjątków. Odnotowuje się bowiem przypadki regulacji wewnętrzno-wyznaniowych problematyki cmentarnej /w sensie szerokim/ bazujące na tezie o autonomii prawnej wyznań.

Przechodząc do szczegółowego omówienia projektu zmian podnoszę ,co następuje:

1.Wydaje się za uzasadnione –jeśli przyjęte będzie powyższe moje zastrzeżenie- aby w zmienionym art. 1 nowelizowanej ustawy podkreślić ,że wszelkie wewnętrzne uregulowania w/w kwestii niezgodne z ustawą, są z mocy prawa nieważne. Będzie to postawienie przysłowiowej kropki nad „i”.

2.Jeśli w pkt 5 nowego art. 1a ustala się ,że grób ziemny ma być zasypany ,a w pkt 7 wymaga się założenia sklepienia na grobie murowanym; warto określić w pkt 6 analogiczny sposób zabezpieczenia grobu zbiorowego. Uzupełnienia

/skorelowania/wymagają zapisy pkt 8 i 9. Jeżeli urna określona jest jako "zamykane naczynie"-pkt 14, to i trumna - pkt 13- winna posiadać wymóg zamknięcia.

3. Uważam, że konieczne jest ustalenie który organ decyduje o grobie, jako wartości artystycznej, historycznej, czy pamiątkarskiej. Zapis w tej materii w zmienianym art. 7 pkt 9 wyjaśniłby tę wątpliwość.

4. Nie popieram zapisów nowych art. 12 Przechowywanie prochów przez osobę zainteresowaną w inny sposób niż na cmentarzu może prowadzić do profanacji prochów, lub nadużycia z tym związanego. Dla przykładu przechowywanie urn z prochami w domach mieszkalnych /np. w Czechach/ nie mieści się w naszej kulturze. Stąd negatywnie opiniuję treść nowego art. 12 a i 12 b. Zapis z pkt 4 dotyczy okrętów, a nie odnosi się do statków /okręt to jednostka wojenna, statek –handlowa/.

Innych uwag do przesłanego projektu nie zgłaszam.

Zwierzchnik Kościoła Katolickiego Mariawitów

+ Damiana Beatrix Szulgowicz

/ s. Damiana M. Beatrix Szulgowicz bp /

KANCELARIA BISKUPA NACZELNEGO
- Kościoła Starokatolickiego Mariawitów
09-400 PŁOCK
ul. Kazimierza Wielkiego 27
tel. 62-30-86

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 10. 07. 2012

Płock 09.07.2012

Pan Minister

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa ul. Wiejska

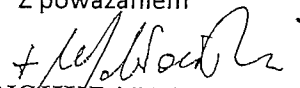
W nawiązaniu do pisma Pana Ministra Z dnia 28.06.2012 roku nr GMS-WP-173-199/12 dotyczącego projektu zmiany ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych zgłaszam niżej wymienione uwagi.

Ad art.1.1.1./ Proponuje, aby w art.1 w/w ustawy z 1959 roku wprowadzić zapis: „zakładania i funkcjonowania cmentarzy (komunalnych i wyznaniowych)” i dalej jak w tekście. Uściślenie to wykluczy wszelkie wątpliwości, szczególnie na tle nieprecyzyjnych zapisów w Konkordacie zawartym między Państwem Polskim a Stolicą Apostolską. Szczególnie w części dotyczącej stosowania prawa Kanonicznego w Polsce. Nadto wyłączy próby stosowania w tym zakresie przepisów wewnętrznych innych Kościołów i Związków Wyznaniowych.

Ad art.1.8.4/ Wydaje się, że zapis o pochówkach na pełnym morzu winien odnosić się nie tylko do okrętów, ale i statków handlowych zapisanych w Polskim Rejestrze (pod flagą Polską). Statki takie przebywające na pełnym morzu także mogą mieć kłopoty ze zmarłym

Ad art. 1.9.5/ Uważam, że prochy nie powinny być przechowywane w pomieszczeniach przeznaczonych dla nieletnich do ukończenia 18 roku życia. Innych uwag nie zgłaszam.

Z poważaniem

BISKUP NACZELNY
KOŚCIOŁA STAROKATOLICKIEGO MARIAWITÓW
09-400 Płock, ul. Kazimierza Wielkiego 27a
fax/tel. 024/262 30 86

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 7 września 2012 r.

BSA III - 021- 308/12

SEKRETARIAT SZEFA R

L.dz.

Data wpływu11.09.2012

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 30 sierpnia 2012 r., GMS-WP-173-239/12 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 p. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) nie uznaje za celowe opiniowania **autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.**

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BSA III - 021- 256/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu ~~08.07.~~ 2012

Warszawa, dnia 6 lipca 2012 r.

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 28 czerwca 2012 r., GMS-WP-173-199/12 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 p. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) nie uznaje za celowe opiniowania **poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.**

Z poważaniem

Stanisław Dąbrowski
Stanisław DĄBROWSKI

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu **27.09.2012**

DOLiS – 033 – 338/12/MK/57657

Warszawa, dnia **25** września 2012 r.

**Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 2/4/6
00-902 Warszawa**

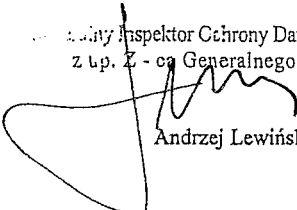
Szanowny Panie Ministrze

w odpowiedzi na pismo z dnia 30 sierpnia 2012 r. – znak: GMS-WP-173-239/12 – (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 3 września 2012 r.), przy którym przekazano autopoprawkę do poselskiego projektu **ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych**, w związku z – przedstawionymi w punkcie 2.2 autopoprawki – założeniami do aktu wykonawczego, który zostanie wydany na podstawie nowego art. 12b ust. 7 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.), podtrzymuję uwagę, iż jeśli w ewidencji osób przechowujących prochy osób zmarłych miałyby być gromadzone, przechowywane i w inny sposób przetwarzane dane osobowe, a zwłaszcza dane szczególnie chronione w rozumieniu art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), to podstawa przetwarzania danych tego rodzaju powinna znaleźć się w przepisie **ustawy**, i to takim przepisie, który – zgodnie w wymogami ustanowionymi przez art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych – daje **pełne gwarancje ich ochrony**. Póki co, projektodawca w przedłożonych założeniach do aktu wykonawczego (wcześniej uczynił to w uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych) ograniczył się do podania przykładowych danych, które znajdują się w tejże ewidencji, wymieniając wśród nich dane dotyczące stopnia osobistej więzi osoby uprawnionej ze zmarłym, zgodnie z zasadami określonymi w art. 8

nowelizowanej ustawy. Treść projektowanego art. 8 ust. 4 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wskazuje, iż pod pojęciem więzi osobistej mieści się również więź zbudowana na pozostawaniu w trwałym wspólnym pożyciu, a zatem informacje zawarte w przedmiotowej ewidencji dotyczyć miałyby szczególnie wrażliwej sfery życia każdego człowieka i w sposób pośredni prowadzić do identyfikacji tych jego obszarów, które odnoszą się wręcz do **sfery intymności człowieka**. Jeśli zatem dochodzić miałyby do przetwarzania w ewidencji danych osobowych, w tym danych wrażliwych, to należałoby w ustawie wskazać zamknięty katalog informacji o osobach fizycznych, i to wyłącznie informacji gromadzonych w oznaczonym, zgodnym z prawem celu oraz niezbędnych (zasada celowości i adekwatności – art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie danych osobowych), nie zaś czynić to w rozporządzeniu – bo na to nie zezwala przesłanka wyrażona w powołanym powyżej art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych – tym bardziej takim, w którym – zgodnie z treścią projektowanej delegacji ustawowej w art. 12b-ust. 7 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych – określone miałyby zostać zasady prowadzenia ewidencji osób przechowujących prochy zmarłych (zobowiązanie do uregulowania zasad prowadzenia przedmiotowej ewidencji nie wydaje się obejmować kwestii tak zasadniczej i odrębnej, jak zakres informacji, które najpierw zostaną zebrane, a dopiero następnie w inny sposób przetwarzane na określonych zasadach).

Uwagi powyższe pozostają niejako na marginesie uwagi generalnej przedstawionej w piśmie z dnia 9 sierpnia 2012 r., znak. DOLiS-033-338/12/MK/48820, poddającej w wątpliwość **sam cel i zasadność istnienia takiej ewidencji**. Tylko w przypadku, jeśli projektodawca byłby w stanie wykazać niezbędność istnienia bazy danych dotyczących osób przechowujących prochy zmarłych z uwagi na konieczność ochrony wartości, których ochrona jest domeną Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Generalny Inspektor mógłby istnienie takiej bazy zaakceptować.

Z poważaniem

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
z łp. Z - ca Generalnego Inspektora

Andrzej Lewiński

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLiS - 033 - 338/12/MK/48820

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. 14. 08. 2012

Data wpływu

Warszawa, dnia 3 sierpnia 2012 r.

**Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 2/4/6
00-902 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze

w odpowiedzi na pismo z dnia 28 czerwca 2012 r. – znak: GMS-WP-173-199/12 – (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 3 lipca 2012 r.) uprzejmie informuję, że do poselskiego projektu **ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych** zgłaszam następujące uwagi.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do – zawartej w art. 12b ust. 6 projektu – propozycji utworzenia ewidencji osób przechowujących prochy zmarłych, która miałaby być prowadzona przez właściwego powiatowego inspektora sanitarnego, postawić należy zasadnicze pytanie o **cel i zasadność istnienia takiej ewidencji**. Zadania i zakres działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej zostały określone w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263, z późn. zm.); zgodnie z art. 1 ww. ustawy Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – **w celu ochrony zdrowia ludzkiego**

przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Kolejne przepisy ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej precyzują, iż wykonywanie tychże zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska (art. 2 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej). W związku z powyższym wymykająca się spod kompetencji organowi do spraw ochrony danych osobowych, niemniej jednak warta rozważenia przez dysponujące stosowną wiedzą merytoryczną organy jest kwestia, czy prowadzenie takiej ewidencji przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (powiatowych inspektorów sanitarnych) w istocie rzeczywiście służy realizacji celów, do jakich Inspekcja ta została powołana, a jeśli tak – to jakich. Innymi słowy, należałoby odpowiedzieć na pytanie, czy przechowywanie prochów jest okolicznością powodującą zagrożenie dla zdrowia ludzkiego czy też niebezpieczeństwo powstawania chorób, a w przypadku odpowiedzi pozytywnej – czy potrzeba ochrony tych wartości implikuje konieczność stworzenia bazy danych o osobach przechowujących prochy zmarłych.

Na marginesie rozważań o znaczeniu fundamentalnym dla kierunkowej akceptacji przez organ do spraw ochrony danych osobowych koncepcji ww. ewidencji w wątpliwość poddać również wypada zgodność rozwiązania zaproponowanego w art. 12b ust. 4 projektu nakładającego na powiatowego inspektora sanitarnego obowiązek kontrolowania miejsca oraz warunków przechowywania prochów zmarłego z punktu widzenia spełniania warunków, o których mowa w art. 12a ust. 3-5, z zakresem kompetencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej określonym w przepisach dotyczących tejże Inspekcji. Jego ocenie i kontroli podlegałaby bowiem m.in. kwestia, czy przechowywanie prochów odbywa się **w sposób gwarantujący poszanowanie godności osoby zmarłej oraz moralności publicznej** (art. 12a ust. 4 projektu). W świetle celów istnienia przedmiotowej instytucji jako osobliwa jawi się konstrukcja obciążająca organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej obowiązkiem dokonywania oceny pod kątem tak abstrakcyjnych, odległych od wyartykułowanych w przepisach o Państwowej Inspekcji Sanitarnej wartości.

Tylko w wypadku, gdy projektodawca byłby w stanie wykazać niezbędną istnienia bazy danych dotyczących osób przechowujących prochy zmarłych z uwagi na konieczność ochrony wartości, których ochrona jest domeną Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych mógłby istnienie takiej bazy zaakceptować.

Przechodząc do kwestii szczegółowych związanych z ewidencją osób przechowujących prochy zmarłych wskazać należy, iż żaden z przepisów projektu nie określa, jakie dane osobowe

dotyczące tychże osób będą w niej zamieszczane. Z jego treści wiadomo jedynie, że wszystkie ewentualne kwestie związane z prowadzeniem przedmiotowej ewidencji mają zostać uregulowane w drodze rozporządzenia, do którego wydania projektodawca zobowiązuje w art. 12b ust. 7 projektu ministra właściwego do spraw zdrowia. Charakter informacji, o których mowa w art. 10 ust. 1c wskazuje, iż dotyczyć one mogą szczególnie wrażliwej sfery życia każdego człowieka i w sposób pośredni prowadzić do identyfikacji tych jego obszarów, które odnoszą się wręcz do **sfery intymności człowieka** (np. pozostawanie w faktycznym, trwałym wspólnym pożyciu bezpośrednio przed śmiercią osoby). Stąd też o ile projektodawca uzna za niezbędne wprowadzenie takich danych do projektowanego rejestru, to pamiętać należy o niedopuszczalności pozyskiwania i dalszego przetwarzania danych szczególnie chronionych na poziomie wyłącznie rozporządzenia. W związku z powyższym organ do spraw ochrony danych osobowych zwraca uwagę projektodawcy na konieczność określenia w projekcie ustawy zakresu danych osobowych, jakie zamieszczane będą w ewidencji osób przechowujących prochy zmarłych. Jednocześnie konstruując taki zamknięty katalog, należy mieć na względzie statuowaną w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych zasadę celowości, zgodnie z którą dane osobowe powinny być zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, oraz zasadę adekwatności przetwarzanych danych w stosunku do celów, w jakich są one przetwarzane, nakazującą pozyskiwanie jedynie danych niezbędnych, wyrażoną w art. 26 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

Zauważyć ponadto należy, że nie wydaje się zasadne, aby w ewidencji tej, która ze swojej nazwy dotyczy osób żywych, zbierane były także dane o osobach zmarłych, w tym informacje dotyczące miejsca i czasu ich śmierci. Oprócz niekonsekwencji dotyczącej nazwy, wątpliwość budzi cel, uzasadniający posiadanie tego typu informacji przez powiatowego inspektora sanitarnego z punktu widzenia – poddawanych do rozważenia powyżej – ewentualnych celów uzasadniających istnienie przedmiotowej ewidencji, tj. ochrony zdrowia ludzkiego czy też zapobiegania powstawaniu chorób. Pozyskiwanie takich informacji sprowadzałoby się jedynie do ich odnotowania.

Uwaga dotycząca konieczności uregulowania zakresu danych w materii projektu ustawy odnosić się będzie również do oświadczenia, o którym mowa w art. 12a ust. 6 projektu i którego wzór – stosownie do treści art. 12b ust. 7 projektu – ma zostać określony w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Wniosek powyższy znajduje poparcie w treści uzasadnienia, w której projektodawca stwierdza, iż *takie same dane* (tj. dane osobowe osoby zmarłej, dane dotyczące miejsca i czasu jej śmierci oraz dane dotyczące miejsca złożenia urny z prochami) *powinny znaleźć się w oświadczeniu osoby uprawnionej zamierzającej przyjąć*

na przechowanie urnę z prochami, chociaż z treści projektowanego przepisu art. 12a ust. 6 wynika jedynie obowiązek zawarcia w pisemnym oświadczeniu stwierdzeń o zamiarze przyjęcia urny z prochami danej osoby, miejscu i warunkach, w jakich urna będzie przechowywana. Wskutek rozbieżności między wyartykułowaną przez projektodawcę w uzasadnieniu wolą pozyskania określonych informacji a treścią przepisu wskazane byłoby jednoznaczne uregulowanie zakresu pożądanych danych w projekcie ustawy.

Ponadto wskazać wypada, iż projektodawca nie odniósł się w analizowanym projekcie do szeregu kwestii istotnych z punktu widzenia funkcjonowania jakiegokolwiek ewidencji, w tym dotyczących **formy**, w jakiej prowadzona byłaby przedmiotowa ewidencja (papierowa i/lub w systemie elektronicznym?), **udostępniania z niej danych** (jakim podmiotom i na jakich zasadach?), jak i **okresu przechowywania danych**. Te strategiczne zagadnienia powinny zostać uregulowane tym bardziej, iż jak wiemy wspomniane informacje, które miałyby się znaleźć w ewidencji mają różnicowany charakter, także charakter danych odnoszących się do szczególnych obszarów prywatności. Za niewystarczające należy bowiem uznać przekazanie całości zagadnień związanych z „zasadami prowadzenia ewidencji” – jak chce projektodawca w art. 12b ust. 5 projektu – do uregulowania w drodze rozporządzenia.

Niezależnie od powyższego w przedstawionym do zaopiniowania projekcie stwierdzono błędy o charakterze technicznym polegające:

- na błędnym odwołaniu się w art. 12b ust. 1 i 12b ust. 3 projektu do przepisów zawartych odpowiednio w art. 12a ust. 4 i art. 12a ust. 5 projektu, które nie dotyczą oświadczenia o zamiarze przyjęcia urny z prochami danej osoby, miejscu i warunkach, w jakich urna będzie przechowywana; o przedmiotowym oświadczeniu mowa jest w art. 12a ust. 6 projektu i tenże przepis powinien zostać w treści wskazanych jednostek redakcyjnych projektu powołany;
- na błędnym odwołaniu się do art. 12b ust. 5 projektu do art. 12 ust. 3-5 projektu, jako mającego określać warunki, których niespełnienie powoduje wydanie przez właściwego inspektora sanitarnego decyzji o natychmiastowym pochowaniu urny z prochami; o warunkach tego rodzaju stanowi art. 12a ust. 3-5 projektu i to ten przepis należy powołać.

Z poważaniem

Bp Wojciech Polak
Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, dnia 30 sierpnia 2012 r.

SEP - D/9.1.1-6(1)

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. *EK-272*

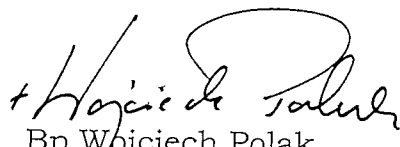
Data wpływu *31.08.2012*

Szanowny Panie Ministrze,

niniejszym potwierdzam odbiór pisma z dnia 28 czerwca 2012 roku, oznaczonego sygnaturą GMS-WP-173-199/12.

Po zapoznaniu się z treścią przedłożonego do zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł M. Balt) – wnoszę o odrzucenie przedłożonego projektu w całości.

Z wyrazami szacunku

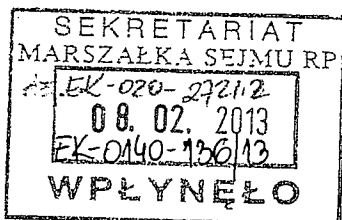
Bp Wojciech Polak
Sekretarz Generalny Konferencji
Episkopatu Polski

Szanowny Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Komisja Ustawodawcza
UST-00 - 151 /13

Warszawa, dnia 8 lutego 2013 r.

φ. Sini. Czapla
8 II 2013

Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

MARSZAŁEK SEJMU

Ewa Kopacz

Szanowna Pani Marszałek

Przekazuję – przyjętą na posiedzeniu w dniu 7 lutego 2013 r. – opinię Komisji Ustawodawczej:

- o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wraz z autopoprawką (przedstawiciel wnioskodawców poseł Marek Balt).

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/

OPINIA nr 173
Komisji Ustawodawczej

w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu
zmarłych wraz z autopoprawką

przyjęta na posiedzeniu
w dniu 7 lutego 2013 r.

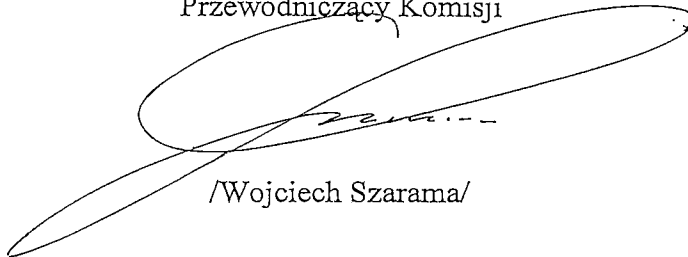
dla Marszałka Sejmu

Komisja Ustawodawcza, na posiedzeniu w dniu 7 lutego 2013 r., rozpatrzyła skierowany przez Marszałka Sejmu – w trybie art. 34 ust. 8 regulaminu Sejmu RP, celem wyrażenia opinii w świetle zgłoszonych wątpliwości w sprawie zgodności projektu ustawy z Konstytucją RP - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wraz z autopoprawką (przedstawiciel wnioskodawców poseł Marek Balt).

Komisja, po przedstawieniu projektu i wysłuchaniu eksperta, przeprowadziła dyskusję. W wyniku głosowania Komisja

- **uznała ten projekt za dopuszczalny.**

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/